

v parlamentu nastopi za Orjuno, ravno toliko vreden kot dr. Žerjav in demokratje, ki organizirajo in plačujejo orjunce.

Isto kot o samostojnih glede Orjune velja tudi o socialnih demokratih. Socialpatritolje tako radi zatrujejo svojo človekoljubnost, ljubezen do zatiranega bližnjega, so na papirju in v besedah proti vsaki surovi sili, a napram orjuskim divjaštvom pa se obnašajo čisto hladnokrvno. Obsodbe orjuskih zločinov so se le po otrešili z izgovorom, kaj nas briga ta meščanska vojna med pristasi SLS in Orjuno. In vendar ni Orjuna napadala samo od socialdemokratov zmerjanih meščanov ampak tudi ljudi delavskih slojev, ki so pristasi naše stranke. Kratko in malo, socialpatritolji so na tihoma veselili, ker je Žerjav organiziral Orjuno in jo nahujkal v boj proti edini predstavnici slovenskega naroda proti — Ljudski stranki.

Zaključek.

V boju proti Ljudski stranki se je dr. Žerjav že poslužil vseh mogočih sredstev, ki so mu pa doslej še vsa odrekla. Njegov zadnji adut v borbi zoper nas so razbojniške bande Orjune. A tudi to, najostrejša obsodba vredno Žerjavovo orožje se bo obrabilo, bo odreklo in nakopalo preostankom demokratske stranke še hujšo obsodbo, kot jo je doživela pri zadnjih volitvah. Treba pa tudi pibiti, da podpirajo zadnji orjuskim boj demokratov proti Ljudski stranki samostojni in socialdemokratje, od katerih ni niti eden obsodil orjuskim grozodejstev, da, g. bivši minister Pucelj se je celo potegoval za Orjuno v nar. skupščini. Isto obsodbo poštenega in miroljubnega slovenskega naroda kot demokratje zaslužijo tudi preostanki Samostojne in socialnih demokratov, ki odobravajo najostudnejše politično orožje dr. Žerjava proti naši stranki — razbojniško Orjuno.

Nove smernice našega vinogradništva.

Robert Košar.

Vinska kriza, katera se je prorokovala že pred tremi leti, je tu! Ker ni prodaje, je naše ljudstvo začelo razpečavati svoje vino pod vejo; »bušenšanki« so stopili v veljavo, to se pravi, da pomaga sosed sosedu prazniti polovnjake. Pijemo ga, na stotine vinotočev funkcijonira v vsakem okraju, gospodarski efekt celoletnega dela in truda pa je podoben ničli.

Slovenskemu vinogradništvu bo treba nove orientacije in izdatne vladne podpore. Kakor smo doslej stremeli z vsemi močmi za rekonstrukcijo po trtni uši uničenih vinogradov, po zvišanju in požlahnitvi vinskega produkta in smo ta cilj s pomočjo in z umnim sodelovanjem predvojnne vlade tudi deloma dosegli, tako bi morali odslej še z večjim naporom in neutrudljivo vstrajnostjo skrbeti za prodajo teh produktov. Filoksero smo v goricah premagali, sedaj po preobratu pa se je lotila vina pod imenom — vinska kriza.

Novo stremenje našega vinogradništva ne bi smelo biti več usmerjeno toliko na kvantitativno, kakor pa na kvalitativno produkcijo, v prvi vrsti pa v skrb za izvoz.

In kakor smo vsled uničevanja naših vinogradov po trtni uši pred nekaj desetletji stali pred popolnoma novim, skoraj nepremostljivim vprašanjem rekonstrukcije naših goric, tako stojimo danes v času vinske krize, ko

smo zgubili konzumnirajoče ozadje, zopet pred nič manj važnim, toda lažje premostljivim vprašanjem: kaj naj storimo, da prodamo naše vino?

Pred vojno je imel skoro vsak kmet svojega vinskega odjemalca nekje na srednjem ali gornjem Stajerskem. Tisti ljudje so bili navajeni na naša kislasta vina. Na Dunaju in v Budimpešti pa se je iz nadprodukcije vse monarhije ustvarjal tip, ki je pod enotnim imenom preplaval Česko, Moravsko, Galicijo, Poljsko itd. Teh zvez pa danes ni več! Treba je iskati novih potov na domačem trgu, kakor tudi v inozemstvu. Kaj storiti?

Najprej bi si morali urediti domačo hišo. Dobiti bi morali: A) Natančno statistiko slovenske vinske produkcije po okrajih, da bomo vedeli, koliko vina pridelamo. B) Za vsak okraj natančno statistiko raznih vrst pridelanega vina, da bomo vedeli, koliko rizlinga, muškatelega silvanca, šipona itd. se pridelava. C) Za vsak okraj povprečno analizo teh vin. D) Koliko pridelanega vina se porabi doma v Sloveniji in sicer: a) potom obrti v sodih, v steklenicah, za šanpanjec, za konjak in za drugo, b) za domači konsum. E) Koliko vina se izvozi v ostalo Jugoslavijo. F) Kaj se naj ukrene, da se dvigne izvoz vina iz Slovenije v druge dele Jugoslavije. G) Koliko vina se uvaža iz ostale Jugoslavije v Slovenijo. H) Kako stališče je prisojeno slovenskim vinom na jugoslovanskem trgu glede kvalitete.

Odgovori na ta vprašanja nam bodo podali podlago za naše nadaljno premišljevanje. Vsako uspešno gospodarstvo mora sloneti na knjigovodstvu, kojega podlaga je natančna inventura.

Drugi blok raznih vprašanj se bo sukal okrog pridelovalnih stroškov: A) Koliko stane povprečno liter pridelanega vina v posameznih okrajih Slovenije. B) Kaj naj storimo in kaj naj predlagamo, da se znižajo pridelovalni stroški? Ta vprašanja so tako važna, kakor je bilo ob času rekonstrukcije naših goric važno vprašanje: koliko procentov apna in drugih tvarin vsebuje zemlja, da bodo prospevali novi nasadi.

Boko v roki z vinogradniki bi morala delati trgovina, kajti poštena trgovina je življenje naroda. Ko je nastopila pred vojno v industriji špirta velikanska kriza, pod katero so trpeli pridelovalci krompirja, žganjke, rafinarije in drugi s to stroko zvezani pridobitni krogi, je sklicala vlado enketo vseh prizadetih krogov, da sliši njih mnenje. Isto je storila, ko so se pojavile krize v sladkorni industriji, v industriji železa itd.

Danes pa imamo pri nas vinsko krizo in ker je vinska trgovina hudo prizadeta, bo morala le ta začeti tudi reševati nekatera vprašanja, kakor n. pr.: A) Koliko vinskih trgovin, zadrug in drugih podjetij razpečava vino v Sloveniji? B) Koliko stroškov imajo pri prometenem litru in iz katerih postojank se rekrutirajo? C) Kaj se naj ukrene in kaj se naj predlaga, da se zmanjšajo ti stroški? D) Katere težkoče ovirajo prodajo naših vin v ostale dele Jugoslavije. E) Razvoj trgovine šanpanjca, konjaka, likerjev v Jugoslaviji in v koliki meri bi te industrije lahko povzdignile prodajo naših vin. F) Položaj vinske trgovine pred in po vojni (statistični podatki). G) Kje leži vzrok zboljšanja ali poslabšanja. H) Zakaj ne moremo prodati naših vin v Nem. Avstrijo in na Čehoslovako. Zakaj nismo zmogni konkurence. I) Ali bi se dal iz slovenskih vin raznih okrajev ustvariti enoten tip. J) Kateri koraki bi se morali podvzeti za ustvarjenje tega tipa. H) Ali bi trpela trgovina in vinogradništvo z ustvaritvijo tega tipa kako škodo, ali bi

imela dobiček. L) Kaj naj se stori za propagando naših vin v tu in inozemstvu.

Vsa ta in še druga vprašanja, bi se morala rešiti sistematično in na podlagi jasnih števil in dokazov, da dobimo vendar enkrat pravo sliko o stanju našega vinogradništva in naše vinske trgovine. Brez temeljne orientacije tavamo v temi. Ne smemo pozabiti, da nas je preobrat v Evropi postavil na lastne noge in pred nove naloge. Ta vprašanja pa bi se morala tudi rešiti skupno z vsemi prizadetimi krogi pod vodstvom vlade, da spozna sedanji težavni položaj vinogradništva in vinske trgovine iz ust ekspertov samih in da pride do prepričanja, da morajo čuvati to važno panogo našega narodnega gospodarstva, ki predstavlja velik del davčne moči. Naj samo vpraša davčne oblasti, koliko odstotkov v Sloveniji nosi vinogradništvo in z njo združene obrti. Zato pozdravljam soglasni sklep vinarskega in sadjarskega odseka Kmetijske družbe za Slovenijo, ki je dne 2. t. m. sklenil prositi vlado, da skliče kar najhitreje vinogradniško enketo.

Stanje setev v naši državi.

Vso gospodarsko vprašanje naše države se suče več ali manj edino okrog stanja setev. Kakor hitro se pokažejo nade na dobro žetev, raste cena našemu denarju in zanimanje za našo državo v tujini se večja. Saj smo mi za Rumunijo trenutno v Evropi edina država, ki lahko računa na izvoz večjih količin žita.

Izgled za letošnjo žetev je prilično dober. Do konca meseca maja se je računalo na naravnost sijajno žetev, kajti potek vremena je bil skrajno ugoden. Suša in popolnoma nenadna vročina koncem meseca sta pa v par dneh sliko popolnoma spremenili, zlasti v Banatu, Slavoniji in Srbiji, torej v krajih, ki pridejo pri pridelovanju žita v prvi vrsti v poštev. V Sloveniji se suša ni poznala ter je stanje žetve jako ugodno, razen v par krajih, kjer je padala toča. Ker pa Slovenija ne pridelava v najboljšem slučaju niti za svojo potrebo, radi tega ugodno stanje žetve v Sloveniji ne vpliva dosti na celotni gospodarski položaj naše države.

Ako torej govorimo o izgledih žetve v naši državi, mislimo pred vsem na naše žitnice, Banat in Slavonijo, nekoliko tudi na severni del Srbije.

Suša v teh krajih je škodovala dosti ovsu in ječmenu, ki letos radi tega ne prideja pri izvozu več v poštev. Pomanjkanje ječmena bodo tudi občutile češke pivovarne, ki so dosedaj največ našega ječmena potrebovale. Rž stoji nekoliko boljše. Suša jo je zadela ravno v cvetju, ter ji precej škodovala. Za izvoz vsekakor ista ne pride v poštev.

Glavni žitni pridelek — pšenica pa bo razmeroma zelo dobro obrodila. V nekaterih krajih Banata, zlasti v severnem delu, ki leži nad črto Vel. Karanda—Sombor, bo letos žetev pšenice tako sijajna, kakor že dolgo let ne. Ker v teh krajih pridelamo razmeroma največ pšenice, se bo lahko izravnala slabše žetve v Slavoniji, južnem Banatu in Srbiji, kjer je napravila suša precej škode.

Veliko brigo pa dela našim izvoznikom slabo stanje koruze. Korusa najbolj rodi v Slavoniji in Srbiji, v krajih, ki so največ trpeli radi suše, ki se zlasti na korusi pozna. V Slavoniji so povzročili povrh tega še škodo nenadni nalivi zadnjih dni, ki so nizko ležeče kraje ob Savi preplavili. Voda je mnogo koruznih setev uničila.

more biti več daleč. In hipoma, brez vsakega prehoda, so stali na robu oaze.

Pred njihovimi žejnimi očmi se je odpirala okrogla, orjaški skledi podobna globel, vitke palme, kosate akacije so stale v gručah po njej in ljubka, vabljiva trata je zelenela pod drevjem. Živo zelenje, tem življe, ker ga je obsevalo žarko južno solnce, je sredi rjave ožgane puščave izgledalo kakor najčistejši smaragd vdelan v brušen baker. Zares čudež, prelep čudež Božje vsemoččnosti in dobrotljivosti je taka oaza v mrtvi puščavi!

Pa našim popotnikom ni bila oaza vabljiva samo za oči, — obljubovala jim je senco, počitek, vodo, — mir! Vsem je šinilo novo življenje v utrujene ude, cek! Sadie se je zdramila iz svoje nezvestne otrplosti, kamele so zahrzkale, nagleje so stopile, stegovale dolge vratove in poželjivo vohale po zraku.

Z žejnimi pogledi pa polnimi zadovoljstva in radosti so zrlj potniki v dolino pred seboj. Po dolgem potovanju preko krute, negostoljubne puščave se jim je zdelo, da še nikdar v življenju niso videli lepše pokrajine —. Koprneče so objemale njihove oči novi, nenavadni prizor — zeleno trato, zvezdnate sence palminih vrhov na njej, temnozeleno dolge liste, ki so se bajno očrtavali na globokomodrem nebu — in pri pogledu na vse te čarobne lepote so pozabili na utrujenost, na trpljenje, na smrt, ki je spremljala njihove korake —.

Na dnu kotline je izviralo sedem večjih in dvoji manjših studencev v plitvih jamicah, vode več ko zadosti za še tako veliko karavano. In vsi so pili, živali in ljudje, žejno in pohotno, ter se do silega napili. Voda je bila sicer motna, temnorjave barve, in je imela neprijeten okus po natronu kakor vsi studenci v puščavi, pa hladila je, osvežila jih je, ah, kako dobro je to delo —!

Beduini so privezali kamele v gručah h kolom, razprostrli svoje spalne preproge v senco ter poglobili v njih. Ujetniki so dobili dajetinov in dure, povedalo jim je, da lahko počnejo kar hočejo, dokler traja opokanska vročina, in da bo molah prišel k njim ob solnem zatonu.

(Dalje prihodnjije).

beljene kosti karavanske ceste. Z izsušenimi jeziki in razpokanimi utnicami so jezdili izmučeni potniki po pekočem poldnevu, žela se jim je neusmiljeno oglašala in razgreta domišljija jim je čarala pred oči slike udobnega salona na »Kleopatri«: s snežnobelimi mehkiimi prti pokrite mize, svetle krožnike, brušene kozarce, vinske steklenice z dolgimi vratovi, hladne se v sijajno likanih srebrnih kotličkih med koščki ledu in poleg njih sodavico in kisle vode —.

Sadie se je dotedaj držala še precej pogumno, mahoma pa so jo napadli histerični krči in njen krik in polzblazneli smeh je strahotno pretresal živce vsem. Teta jo je prišla na eni strani, Stephens na drugi, vse sta storila, kar sta mogla, da bi jo pomirila, in končno je utrujeno, izmučeno dekle pol beže pol v nezvesti tiho obviselo na sedlu in le njeni prijatelji so jo obdržali, da ni padla.

Kamele niso bile nič manj zdelane ko jezdec in neprestano so jih morali vlačiti za uzde in suvati s petami, da niso sredi pota poglele v pesek.

Od obzorja do obzorja pa se je vzpenjal orjaški modri nebeški obok in po njem je počasi lezlo neizprosno, neusmiljeno solnce in peklo in žgalo na ljudi in živali, kot bi hotelo reči: »To je moje kraljestvo, puščava, vi pa ste vsiljivci, in žrtev zahtevam od vas, žrtev —!«

In naprej in naprej je jezdila karavana ob pobeljenih kosteh, počasnejši in vse počasnejši so bili njeni koraki. Poveljnika sta opazovala dolgo vrsto in v skrbeh zmajevala z glavo nad trudno hojo živali, ki so jih jezdili ujetniki.

Ena je hudo šepala, jezdil jo je ranjeni Sudanec. Zaostajala je in venomer jo je moral dregati in zbadati, da mu ni legla sredi pota.

In tedaj — ko je prišla žival mimo njega — je dvignil Ali Wad Ibrahim puško in ji je pognal kroglo v glavo. Padla je in ranjeni Sudanec je zletel iz visokega sedla ter trdo butnil ob tla. Sopotniki so se sočutno obrnili za njim.

Ubožec se je spravljal na noge, njegov obraz je bil zmeden, in prestrašeno je gledal.

Slok Bagora-Arabec je zlezal iz sedla, meč je držal v roki.

«Ne glejte nazaj —! Nikari ne glejte nazaj —!» je vpil Belmont ženskam.

Tiho so jezdili, z obrazi krčevito obrnjenimi proti jugu —.

Nobenega glasu ni bilo čuti, pa čez nekaj minut je prijezdil Arabec mimo. Brisal si je meč ob vratu kamele, z bodečim pogledom jih je ošinil in kruto, zlobno so se mu zablščali beli zobje v rjavem licu —. Pa tisti, ki so padli do dna nesreče in brezupa, tisti ne morejo pasti še globlje, njihova srca otrpnejo —. Tak zloben, grozeč pogled bi jim bil kedaj poprej morebiti pognal mravljinice po hrbtu in jih zabelel v srce — sedaj jih ni več prestrašil, k večjemu, da jim je vzbudil onemoglo jezo —.

Starodavna karavanska cesta je nudila potnikom mnogo reči, ki bi jih bile gotovo zanimale, da so bili v srečnejšem položaju. Tu pa tam so ležali ob njej v groblje razpadli ostanki davnih stavb, tako davnih, da ni bilo več mogoče določiti njihove starosti, — stavb, ki so nekda v bogve kateri minuli dobi človeške zgodovine dajale potnikom senco pred pekočim solncem ali pa bran zoper roparske sinove puščave. Opeka je bila narajena iz glin in blata in pomešana s slamo ter je pripovedovala, da so morali tedanji stavbarji nositi svoje gradivo sem od daljnega Nila.

Vrhu nizkega griča so zagledali steber iz rdečega assuanskega granita. Znamenje solnčnega boga starih Egipčanov je bilo vanj vklesano in pod njem v hieroglifih ime kralja Ramsesa II. Pred tri tisoč leti je vladal ta bojeviti kralj in še danes povsod po Egiptu srečavamo sledove njegovega delovanja, celo tu v daljni samotni puščavi. «Egipčani so obiskali nekda tale kraj», je pripomnil Belmont, «in pustili tu svojo vizitko, — lahko je, da še kedaj spet pridejo!» — Otožno so se nazmehnili sopotniki. —

In končno so zazrli prizor, ki ga bolj zaželenega ne more zazreti trudni pogled popotnika v puščavi —.

Tu in tam v nižinah ob straneh ceste so se pojavljale lise in proge zelene trave, ki so pričale, da voda ne